

Józef Porayski-Pomsta
(Uniwersytet Warszawski)

TOWARZYSTWO KULTURY JĘZYKA – W PIĘCDZIESIĄTĄ ROCZNICĘ ZAŁOŻENIA

1. CELE I ZADANIA TOWARZYSTWA KULTURY JĘZYKA

Towarzystwo Kultury Języka zostało powołane do życia w 1966 roku. Pięćdziesiąt lat w życiu organizacji, zwłaszcza w dynamicznie zmieniającej się polskiej rzeczywistości politycznej i społecznej, to szmat czasu i dla wielu z nas jest on znany już tylko z historii. Historia Towarzystwa jest częścią tej historii. Jest ona interesująca i pouczająca, bo przedstawia, jak ludzie, którzy żyjąc w tych niesprzyjających – jak to dzisiaj się ocenia – czasach, organizowali się, aby wspólnie działać i wspólnie osiągać cele związane z kształtowaniem się polskiej tożsamości narodowej i polskiej kultury. Jakkolwiek słowa te mogą zostać odebrane jako przesadne, to właśnie tak – jak sędzę – należy rozumieć wypowiedź Profesora Witolda Doroszewskiego – inicjatora powołania Towarzystwa, jego organizatora i pierwszego prezesa – z listopada 1966 r. [1967]. Otóż Profesor, nawiązując do słów Jana Baudouina de Courtenay: „Człowiek ma nie tylko prawo, ale i obowiązek doskonalenia swoich narzędzi społecznych”, tak przedstawił cele tworzonego właśnie Towarzystwa Kultury Języka:

Język organizuje nasze myślenie i od tej strony interesuje nas najbardziej, od tej strony wymaga nieustannej uwagi, pracy i dbałości. Praca nad językiem rozumiana jako praca nad uświadamianiem sobie jego olbrzymiej roli w kształtowaniu pojęć, postawy myślowej, a co za tym idzie sposobów reagowania na świat, sposobów zachowywania się w najrozmaitszych sytuacjach życiowych – ta praca powinna łączyć i jednoczyć nie tylko wszystkich tych, którym bliskie są sprawy językowe, ale wszystkich humanistów i szerzej nawet – wszystkich tych, którzy rozumieją humanistyczną treść pojęcia kultury.

Cele te w postaci przełożonej na konkretne zakresy działania Towarzystwa znajdujemy w *Statucie Towarzystwa Kultury Języka*:¹

- budzenie dbałości o poprawne i zgodne z poczuciem kultury językowej władanie polszczyzną w mowie i piśmie;
- organizowanie poradnictwa językowego;

---

¹ *Statut Towarzystwa Kultury Języka*, Warszawa 1999, rozdz. II.

- popularyzowanie wiedzy o języku;
- organizowanie zebrań, odczytów, kursów, dyskusji, pogadanek, konkursów;
- współdziałanie z władzami oświatowymi w zakresie nauczania języka polskiego w szkołach wszystkich typów, przedstawianie władzom państwowym, organizacjom politycznym, społecznym i zawodowym zamierzeń, postulatów i osiągnięć pracy Towarzystwa;
- szerzenie znajomości języka polskiego za granicą;
- wydawanie i inicjowanie prac dotyczących praktycznych zagadnień językowych;
- współdziałal w prowadzeniu badań naukowych.

Większość z tych celów jest realizowana do dzisiaj,² choć to „dzisiaj” nie jest tak łaskawe – paradoksalnie – dla naszych działań jak „wczoraj”. A perspektywa „jutra” jest niepewna i nie napawa optymizmem. Ujmując sprawę mniej zagadkowo, trzeba powiedzieć, że czasy dla działalności organizacji, takich jak Towarzystwo Kultury Języka, które stawiają sobie cele pracy w środowisku społecznym, chcąc to środowisko aktywizować i zachęcać do pracy na rzecz oświaty i kultury, są złe. Działalność kulturalnojęzykowa nie jest w wolnej Polsce wspomagana przez instytucje państwowe, instytucje samorządowe zaś nie zawsze są zainteresowane mało spektakularną pracą u podstaw. Nie jest też współcześnie doceniana praca społeczna. Stąd tak pesymistyczna wizja jutra.

Towarzystwo Kultury Języka – jak wspomniano – powstało z inicjatywy i dzięki staraniom Profesora Witolda Doroszewskiego. Był to jeden z wielu przejawów angażowania się Profesora w pracę społeczną i kulturotwórczą, które to angażowanie się było powiązane z ideą „pracy u podstaw”, której był wyznawcą. Towarzystwo Kultury Języka kontynuuje cele i zadania działającego w latach 1929–1933 Towarzystwa Poprawności Języka Polskiego, a następnie w latach 1933–1939 Towarzystwa Krzewienia Poprawności i Kultury Języka, których W. Doroszewski był współzałożycielem. Jak pisze Barbara Falińska, do reaktywacji Towarzystwa przyczynił się głównie rozwój badań dialektologicznych na Mazowszu, Warmii i Mazurach. Towarzystwo Kultury Języka miało stanowić ramy organizacyjne badań terenowych prowadzonych przez zespół dialektologów z Zakładu Językoznawstwa PAN, którym kierował Profesor. Ze względu na zakres badań ich przeprowadzenie nie było jednak możliwe bez zaangażowania miłośników regionu, nauczycieli krajoznawców i młodzieży szkolnej, odpowiednio do tego przygotowanych przez dialektologów. Nauczyciele ci znaleźli się wśród członków założycieli Towarzystwa. W szkoleniach przygotowujących tych badaczy – miłośników języka polskiego do prowadzenia badań dialektologicznych brał udział Witold Doroszewski [Falińska 2004].

² Cele Towarzystwa, jakkolwiek *Statut* TKJ znowelizowano w 1998 roku, zostały przeniesione w całości i bez zmian ze starszej wersji z 1966 roku.

Jak widać na przykładzie badań nad polszczyzną regionalną i gwarami, Witold Doroszewski umiejętnie łączył pracę naukową z pracą społeczną (pracą edukacyjną). Działalność ta miała charakter *stricte* naukowy, ponieważ Witold Doroszewski stosował do tych badań ścisły aparat naukowy, ale jednocześnie ważny był także jej wymiar społeczny, polegający na włączaniu do badań wszystkich tych osób, które były zainteresowane kulturą regionalną oraz językiem regionalnym i gwarami, zwłaszcza nauczycieli i uczniów. Społeczny wymiar tych badań polegał również na tym, że w okresie, kiedy język wsi i małych miasteczek, odmiany regionalne języka, a zwłaszcza gwary, były oceniane jako gorsze odmiany polszczyzny, W. Doroszewski starał się podtrzymywać wśród samych użytkowników tych odmian polszczyzny pozytywny do nich stosunek, natomiast instytucjom i osobom odpowiedzialnym za politykę językową starał się uświadamiać, jakie wartości kulturowe i świadomościowe znajdują się w odmianach regionalnych polszczyzny i gwarach wiejskich i w ten sposób próbował wpływać na ową politykę.

2. Z HISTORII TOWARZYSTWA KULTURY JEZYKA³

Towarzystwo Kultury Języka – reaktywowane w 1966 roku – działało pod wcześniejszymi nazwami: Towarzystwo Poprawności Języka Polskiego (1929–1933) oraz Towarzystwo Krzewienia Poprawności i Kultury Języka Polskiego (1933–1939).

Należy przypomnieć, że założone w 1929 roku Towarzystwo Poprawności Języka Polskiego powstało z istniejącego wcześniej Koła Przyjaciół „Poradnika Językowego”, do którego należeli czytelnicy i współpracownicy redakcji tego czasopisma, założonego przez Romana Zawilińskiego w 1901 roku w Krakowie i przeniesionego do Warszawy w 1932 roku.⁴ Samo Towarzystwo Poprawności Języka Polskiego stawiało sobie od początku cele naukowe. Zmiana nazwy w 1933 roku na Towarzystwo Krzewienia Poprawności i Kultury Języka nie wiązała się ze zmianą celów i zadań. Towarzystwo nadal skupiało uwagę na działalności komisji specjalistycznych, organizowaniu zebrań odczytowo-dyskusyjnych i wydawaniu „Poradnika Językowego”, obok tego jednak w większym niż dotychczas zakresie zaczęło zajmować się organizowaniem poradnictwa językowego dla instytucji wydawniczych, oświatowych oraz dla sze-

---

³ Korzystam w znacznym stopniu z opracowania własnego przedstawionego w publikacji *Słowo – Myśl – Działanie. Towarzystwo Kultury Języka i jego prezesi* [Porayski-Pomsta 2004].

⁴ „Poradnik Językowy”, borykający się w latach dwudziestych XX wieku z dużymi trudnościami finansowymi, został wsparty w latach 1929–1931 przez A.A. Kryńskiego i K. Stadtmüllera, dzięki czemu mógł być wydawany bez przeszkód [por. Treder 1972].

rokiego kręgu osób zainteresowanych poprawnością i kulturą języka. Towarzystwo Poprawności Języka Polskiego, a następnie Towarzystwo Krzewienia Poprawności i Kultury Języka, ze względu na swój charakter naukowy, miały charakter elitarny. Jego członkami byli profesorowie Uniwersytetu Warszawskiego, wydawcy oraz nauczyciele szkół średnich.⁵ Działo poprzez komisje:

- Komisję Języka Urzędowego (od 1930 r.), która utrzymywała współpracę z Komisją Kodyfikacyjną Rzeczypospolitej Polskiej Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Komitetem Techniki Ustawodawczej Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, opiniując pod względem językowym projekty ustaw, zarządzeń, regulaminów; ponadto Komisja opracowała spis usterek języka używanego w urzędach i biurach;
- Komisję Języka Prasowego (od 1931 r.), która rejestrowała neologizmy językowe w tekstach literatury pięknej i tekstach prasowych, podjęła się też zebrania materiału do tomu uzupełniającego *Słownik języka polskiego* pod red. Jana Karłowicza, Adama A. Kryńskiego i Władysława Niedźwiedzkiego, tzw. *Słownika warszawskiego*;
- Komisję Propagandową, która organizowała zebrania dyskusyjne wśród nauczycieli szkół powszechnych i średnich w Warszawie oraz zajmowała się wyjaśnianiem wątpliwości językowych w związku z nauczaniem szkolnym; prelegentami byli m.in.: Adam Antoni Kryński, Stanisław Szober, Witold Doroszewski, Karol Irzykowski; Komisja Propagandowa prowadziła także poradnię językową i zajmowała się tłumaczeniem na język polski tekstów obcojęzycznych.

Prezesami Towarzystwa byli: Adam Antoni Kryński (1929–1932), Stanisław Szober (1932–1938), Witold Doroszewski (1938–1939), sekretarzami zaś: Czesław Rokicki (1929–1933), Andrzej Sieczkowski (1932–1937), Wiktor Godziszewski (1937–1939).

Powstałe w 1966 roku Towarzystwo Kultury Języka miało inny charakter, mimo że programowo nawiązywało do Towarzystwa działającego w okresie międzywojennym. Zdecydowały o tym przede wszystkim inne warunki polityczne, społeczne i prawne, w których Towarzystwu Kultury Języka przyszło działać. O ile Towarzystwo Poprawności Języka Polskiego, a następnie Towarzystwo Krzewienia Poprawności i Kultury Języka, miały – jak to zostało powiedziane – charakter elitarny, o tyle Towarzystwo Kultury Języka było nastawione na pozyskanie do współpracy jak największej liczby osób spoza kręgów uniwersyteckich i intelektualnych, co wiązało się przede wszystkim z przekonaniem Witolda Doroszewskiego, że kultura języka jest związana z aktywnością intelektualną

---

⁵ Brak jest informacji na temat liczby członków Towarzystwa w okresie międzywojennym. W 1991 roku zostało zniszczone przez administrację Pałacu Staszica archiwum TKJ. Autor nie ma informacji, czy w archiwum tym znajdowały się jakieś dokumenty z okresu międzywojennego. Możliwe, że materiały te zostały zniszczone wcześniej – w 1939 roku.

każdego użytkownika języka z osobna [por. Doroszewski 1947; 1950] oraz ze znacznym poszerzeniem się w stosunku do okresu międzywojnia użytkowników polszczyzny ogólnej w pierwszym pokoleniu. Z tym wiązała się konieczność zmian organizacyjnych Towarzystwa, które skierowało swoje działania również poza środowisko warszawskie, organizując oddziały w większych ośrodkach Mazowsza i Podlasia, a także Dolnego Śląska i Pomorza.

Wyżej sformułowaną uwagę potwierdza przede wszystkim liczba i skład osobowy członków Towarzystwa Kultury Języka, które w roku swojego powstania liczyło 1100 członków zwyczajnych i 3 wspierających. W większości byli to nauczyciele szkół podstawowych i średnich. Można więc powiedzieć, że – jak na standardy towarzystw naukowych – Towarzystwo Kultury Języka było towarzystwem otwartym, egalitarnym. Wpływ na to miała zapewne osobowość i popularność Profesora Doroszewskiego, a także charakter i zakres prac badawczych prowadzonych przez Profesora i jego współpracowników, które były niezwykle ożywione [por. Porayski-Pomsta 2016]. W latach siedemdziesiątych XX wieku ta aktywność zaczęła słabnąć, mimo to w 2002 roku Towarzystwo liczyło 750 członków, głównie logopedów (około 400 osób). Od 2002 roku liczba członków zmalała: odeszło z przyczyn naturalnych wielu członków założycieli Towarzystwa Kultury Języka, zmniejszyła się liczba nauczycieli polonistów, którzy założyli własną organizację o podobnym nieco zakresie działania,⁶ z podobnego powodu zmniejszyła się też liczba logopedów.⁷ Obecnie Towarzystwo liczy około 400 członków.

Towarzystwo Kultury Języka działa poprzez swoje oddziały terenowe (kierowane przez prezesów i zarządy) oraz sekcje (kierowane przez przewodniczących i zarządy). Struktura organizacyjna zarządów i sekcji jest analogiczna do struktury Zarządu Głównego. Liczba i miejsce działalności oddziałów terenowych zmieniały się. W 1966 roku istniały oddziały w Olsztynie, Płocku, Warszawie. Rok później powstał oddział w Łomży. W kolejnych latach związały się oddziały w Białymstoku, Wrocławiu, Kielcach, Siedlcach, Słupsku, Suwałkach, Grajewie i Dąbrowie Białostockiej oraz Zduńskiej Woli.⁸ Obecnie (2016 r.) Towarzystwo Kultury Języka tworzą oddziały w Białymstoku, Dąbrowie Białostockiej, Grajewie, Łomży, Siedlcach, Warszawie.

---

⁶ Nauczyciele języka polskiego powołali do życia Stowarzyszenie Nauczycieli Polonistów, z którym Towarzystwo Kultury Języka współpracuje, m.in. zapraszając na organizowane przez siebie konferencje poświęcone edukacji polonistycznej w szkole.

⁷ Decydujący wpływ na ten stan rzeczy miało powołanie Polskiego Związku Logopedów, który przejął na siebie różne problemy nie tylko dotyczące statusu zawodowego logopedów, ale także szkoleń logopedycznych i standardów pracy logopedy. TKJ współpracuje z PZL.

⁸ Nie podaję dokładnych lat utworzenia oddziałów. Zresztą, niektóre z nich już nie istnieją.

W roku 1976 zostały powołane dwie, działające do dzisiaj, sekcje Towarzystwa: Sekcja Gwaroznawcza, którą kieruje od początku prof. Barbara Falińska, oraz Sekcja Logopedyczna, kierowana przez prof. Halinę Mierzejewską, a po jej śmierci od roku 2016 – przez doc. Marię Przybysz-Piwko⁹ [por. Satkiewicz 1977].

Działalność oddziałów i sekcji jest – w ramach Statutu Towarzystwa Kultury Języka – w dużym stopniu autonomiczna, przy czym sekcje skupiają się na pracy określonej przez ich nazwy, oddziały zaś realizują zadania o charakterze bardziej zróżnicowanym, skupiając się na działalności popularyzatorskiej; oddziały w Grajewie, Dąbrowie Białostockiej i Warszawie aktywnie uczestniczą w pracach Sekcji Gwaroznawczej.

Organem stanowiącym o kierunkach i charakterze prac Towarzystwa oraz podejmującym wszelkie istotne dla działalności Towarzystwa decyzje jest Walne Zgromadzenie. Wszelkie funkcje w Towarzystwie są pełnione społecznie i kadencyjnie. Kadencja wynosi 3 lata. Pomiędzy Walnymi Zgromadzeniami pracami Towarzystwa kieruje Zarząd Główny i wyłonione spośród członków Zarządu Głównego prezydium, które tworzą: prezes, dwaj zastępcy prezesa, sekretarz, skarbnik i dwaj członkowie. Ponadto Walne Zgromadzenie powołuje: Główną Komisję Rewizyjną i Główny Sąd Koleżeński. Siedzibą Zarządu Głównego Towarzystwa Kultury Języka od 1996 roku jest Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego.¹⁰

Prezesami Towarzystwa Kultury Języka byli: Witold Doroszewski (1966–1976), Mieczysław Szymczak (1976–1985), Stanisław Skorupka (1985–1988), Michał Jaworski (1988–1996), Józef Porayski-Pomsta (od 1996). Funkcję sekretarzy sprawowali: Alojzy Adam Zdaniukiewicz (1966–1972), Halina Satkiewicz (1972–1988), Marian Jurkowski (1988–1995), Józef Porayski-Pomsta (1995–1996), Katarzyna Mosiołek-Kłosińska (1998–2001), Wanda Decyk-Zięba (2001–2013), Marlena Kurowska (od 2013).

Historię Towarzystwa Kultury Języka można podzielić na wyraźne dwa okresy: 1966–1989 – okres działalności w warunkach prawnoadministracyjnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, kiedy Towarzystwo – jak wszystkie organizacje pozarządowe – było finansowane w niewiel-

⁹ Doc. dr Maria Przybysz-Piwko zmarła 16 X 2016 roku.

¹⁰ Faktycznie Wydział Polonistyki UW jest siedzibą Zarządu Głównego Towarzystwa Kultury Języka od 1991 roku, chociaż formalnie do 1996 r. siedziba ta mieściła się w Pałacu Staszica, mimo że Towarzystwo Kultury Języka zostało przez administrację Pałacu pozbawione pomieszczenia (w związku ze zmianami w zasadach funkcjonowania towarzystw naukowych, które do roku 1990 były dofinansowywane z budżetu PAN). W 1996 roku natomiast Zarząd Główny TKJ zwrócił się z formalną prośbą do ówczesnego dziekana Wydziału Polonistyki, prof. dra hab. Stanisława Dubisza, o zgodę na korzystanie z adresu Uniwersytetu Warszawskiego jako adresu Towarzystwa. Na wniosek dziekana zgodę taką wydał rektor UW.

kim stopniu z dotacji państwowych, oraz okres od 1990 roku do dzisiaj – w warunkach prawno-administracyjnych Rzeczypospolitej Polskiej, kiedy stowarzyszenia utrzymują się wyłącznie ze składek członkowskich, ale mogą występować o finansowanie projektów celowych, takich np. jak konferencje naukowe i popularnonaukowe, badania naukowe, prace wydawnicze. Ta sytuacja od roku 1990 – mimo wywołania trudności egzystencjalnych naszego Towarzystwa – jest zdecydowanie bardziej komfortowa, pod warunkiem jednak, że istnieje realna możliwość uzyskania grantu. Niestety, w ostatnich kilku latach jest to coraz trudniejsze i to nie z przyczyn merytorycznych, ale w wyniku ciągłych zmian zasad finansowania dokonywanych przez odpowiedzialne instytucje państwowe.

W latach 2000–2015 Towarzystwo Kultury Języka otrzymało granty m.in. na następujące projekty:

- wydawanie miesięcznika „Poradnik Językowy” (Komitet Badań Naukowych; Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego – 2002–2015);¹¹
- konferencje naukowe: Ogólnopolska Logopedyczna Konferencja Naukowa (cykliczna, co dwa lata – 2000–2013); „Glosa do leksykografii” (Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego – 2014 i 2015); „Akustyka w językoznawstwie – językoznawstwo w akustyce” (Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego – 2014);
- „Dialog pokoleń” – projekt realizowany we współpracy z władzami samorządowymi Podlasia – powiatów: augustowskiego, dąbrowskiego, grajewskiego, sejneńskiego, suwalskiego, oraz Mazowsza – powiatów: ostrowskiego i grójeckiego; dofinansowany przez Narodowe Centrum Kultury w ramach programu „Ojczysty – dodaj do ulubionych” w latach 2015 i 2016.

3. TOWARZYSTWO KULTURY JĘZYKA DZISIAJ

Mimo różnych trudności w działalności Towarzystwa, spowodowanych wyczerpaniem się pochodzącej z początków XX wieku formuły działalności towarzystw naukowych, zmianami technologicznymi oraz zmianami polityczno-społecznymi, obserwuje się ciągle pewne zapotrzebowanie na tego rodzaju działalność, zwłaszcza poza dużymi ośrodkami naukowymi. Toteż nasze Towarzystwo stara się podtrzymywać dobre tradycje pracy w terenie, czego przykładem jest – przywoływany już wcześniej – realizowany od 2014 roku projekt „Dialog pokoleń”, którego celem jest badanie zmian zachodzących zarówno w języku kolejnych pokoleń Polaków, jak i w sposobach ich komunikowania się, zasadniczo w śro-

---

¹¹ W 2015 roku zostały zmienione przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego zasady finansowania czasopism wydawanych przez stowarzyszenia naukowe. Nowe przepisy zlikwidowały praktycznie jakiegokolwiek formy finansowania tych czasopism przez instytucje państwowe.

dowisku gwarowym. Poza wymiarem naukowym ważny jest jego wymiar społeczny: do badań zostało włączone pokolenie młodzieży – uczniów gimnazjum i szkół rolniczych z Mazowsza i Podlasia oraz ich nauczycieli. Zadaniem młodzieży jest zbieranie wypowiedzi osób z pokolenia jej dziadków oraz rejestracja materiału językowego. Dzięki temu wnukowie poznają nie tylko nazwy zajęć, prac i narzędzi służących do ich wykonywania, które pozostały już tylko w pamięci rozmówców, ale także zwyczaje, które zanikają lub zanikły, oraz historię życia swoich dziadków. W ramach realizacji projektu, w którym uczestniczą pracownicy naukowi wielu polskich uniwersytetów (nie tylko członkowie Towarzystwa Kultury Języka), młodzież zdobywa wiedzę z zakresu historii, kultury i języka swojej miejscowości i regionu. Projektem, którego inicjatorką jest prof. Barbara Falińska, kieruje prof. Elżbieta Wierzbicka-Piotrowska [por. Wierzbicka-Piotrowska 2015].

Praca Towarzystwa nie ogranicza się jednak tylko do tego projektu. Towarzystwo Kultury Języka wydaje miesięcznik „Poradnik Językowy”, którego redaktorem naczelnym jest od 2008 roku prof. Stanisław Dubisz, wydaje też serię „Z Prac Towarzystwa Kultury Języka”, organizuje konferencje naukowe i popularnonaukowe oraz spotkania odczytowe, udziela porad poprawnościowych. Członkowie Towarzystwa – jako eksperci – wykonują też prace na rzecz innych instytucji, m.in.: Ministerstwa Edukacji Narodowej (jako rzeczoznawcy ds. programów nauczania i podręczników szkolnych), Polskiego Radia, Telewizji Polskiej. Towarzystwo Kultury Języka współpracuje z Radą Języka Polskiego przy Prezydium PAN.

Jak więc widać, aktywność Towarzystwa przejawia się – zgodnie z celami określonymi przez *Statut* – w różnych obszarach i jest wieloaspektowa. Prace te członkowie naszego Towarzystwa wykonują honorowo z pełnym przekonaniem, bo wierzą w ich społeczny sens.

Bibliografia

- W. Doroszewski, 1947, *Treść społeczna nauk humanistycznych a uniwersyteckie studia językowe*, „Nowa Szkoła” III, nr 3–4. Przedruk [w:] *Studia i szkice językoznawcze*, Warszawa 1962, s. 7–23.
- W. Doroszewski, 1950, *Fizjologiczny mechanizm błędów językowych*, „Poradnik Językowy” z. 4, s. 1–6; z. 5, s. 1–5.
- W. Doroszewski, 1967, *Cele Towarzystwa Kultury Języka* [odczyt wygłoszony 25 XI 1966 r.], „Poradnik Językowy” z. 2, s. 57–66.
- B. Falińska, 2004, *Profesor Witold Doroszewski. Pierwszy prezes Towarzystwa Kultury Języka* [w:] W. Decyk-Zięba, J. Porayski-Pomsta (red.), *Słowo – Myśl – Działanie. Towarzystwo Kultury Języka i jego prezesi*, Warszawa, s. 19–35.
- A.A. Kryński, C. Rokicki, 1932, *Powstanie i pierwsze lata działalności Towarzystwa Poprawności Języka Polskiego*, „Poradnik Językowy” z. 1, s. 22–24.
- K. Mosiołek-Kłosińska, 1999, *Sprawozdanie z Walnego Zgromadzenia Towarzystwa Kultury Języka*, „Poradnik Językowy” z. 2–3, s. 39–40.

- K. Mosiołek-Kłosińska, 2002, *Sprawozdanie z Walnego Zgromadzenia Delegatów Towarzystwa Kultury Języka*, „Poradnik Językowy” z. 2, s. 53–56.
- J. Porayski-Pomsta, 2004, *Towarzystwo Kultury Języka* [w:] W. Decyk-Zięba, J. Porayski-Pomsta (red.), *Słowo – Myśl – Działanie. Towarzystwo Kultury Języka i jego prezesi*, Warszawa, s. 11–16.
- J. Porayski-Pomsta, 2005, *Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Kultury Języka w latach 2001–2004*, „Poradnik Językowy” z. 1, s. 68–74.
- J. Porayski-Pomsta, 2014, *Działalność Towarzystwa Kultury Języka w latach 2011–2013*, „Poradnik Językowy” z. 5, s. 121–124.
- H. Satkiewicz, 1973, *Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Kultury Języka od dnia 26 II 1971 do 17 III 1973*, tzn. od Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia do II Walnego Zgromadzenia, „Poradnik Językowy” z. 7, s. 435–437.
- H. Satkiewicz, 1975, *Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Kultury Języka Polskiego w roku 1974*, „Poradnik Językowy” z. 5, s. 274–276.
- H. Satkiewicz, 1977, *Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Kultury Języka w okresie od 17 III 1973 do 23 X 1976 (od Walnego Zgromadzenia Delegatów)*, „Poradnik Językowy” z. 3, s. 127–130.
- Statut Towarzystwa Kultury Języka*, Warszawa 1999.
- J. Treder, 1972, *Zarys dziejów* [w:] 70 lat „Poradnika Językowego”. *Zawartość pisma w latach 1901–1970*, Warszawa, s. 7–11.
- Uchwały Walnego Zgromadzenia Towarzystwa Kultury Języka*, „Poradnik Językowy” 2002, z. 2, s. 59–61.
- E. Wierzbicka-Piotrowska, 2015, *Wstęp* [w:] E. Wierzbicka-Piotrowska (red.), *Dialog pokoleń*, Warszawa, s. 11–12.

***Towarzystwo Kultury Języka (Society for Language Culture)
– on the fiftieth anniversary of its establishment***

Summary

This paper describes the history as well as goals and objectives of Towarzystwo Kultury Języka (Society for Language Culture), a scientific association established by Prof. Witold Doroszewski in 1966. The author presents the main directions pursued by the Society, its organisational structure and selected achievements over fifty years of its activity.

Trans. Monika Czarnecka